

Druhou premiérou 27. sezony Divadla v Dlouhé je adaptace románu Petra Stančika [Pravomil](#) v režii [Tomáše Dianišky](#), který v Dlouhé hostuje poprvé. Společně s Pavlem Baďurou je zároveň spoluautorem scénáře, který román s dvěma stovkami postav a téměř stovkou prostředí převedl do podkladu pro představení o standardní délce cca dvou hodin s přestávkou.

„Petr Stančik stvořil Pravomila literárního a my tvoříme Pravomila divadelního, přičemž obojí je pocta Pravomilovi skutečnému“, říká Pavel Baďura a sám autor **Petr Stančik** dodává: „Skutečný Pravomil Raichl mě nezajímá proto, že se rozhodl vzít spravedlnost do vlastních rukou, takových historek je spousta. Přesně naopak: uchvátil mě jako člověk, jemuž Pánbůh nebo Osud (podle toho, na co věříte) zabránil vykonat spravedlivou pomstu tím, že zabil hrdinu a padoucha nechal žít. Tím se otvírá spousta zajímavých otázek o dobru a zlu, vině a trestu... Navíc skrze Pravomilův život můžete odvyprávět celé dvacáté století, se vší tou nádherou i hnusem, které vyplodilo.“

Dramaturg **Pavel Baďura** dále upřesňuje jedno z hlavních témat inscenace: „Tomáš Dianiška se k tématům jako Hrdina nebo Hrdinství vyjadřuje permanentně už přes deset let svou prací – ať už jako dramatik, nebo režisér svých vlastních her. V divadle, rozhlase a nejnověji i ve filmu. Činí tak především skrze komedii, nadhled, dovedné mísení žánrů – tak, aby divák nebyl napřen k heroickým skutkům, ale spíše měl možnost hrdinův svět spatřit v novém, poutavějším světle. Přeci jen nestaví pomníky, píše příběhy. Hrdinou se Tomáš Dianiška zabírá nejen jako nástrojem konajícím v rámci dramatických textů, ale zároveň jako společenským fenoménem. Nezřídka dochází k pronikání těchto dvou rovin. Což přivádí historiky a pamětníky k zaujímání pozic spíše opozičních, nicméně diváky to baví, poutá a naplňuje, což je pro autora, režiséra, herce a vůbec divadlo – podstatné. Sám říká, že nejde o kontroverzi samu, ale že jde o to, zpřístupnit hrdinu divákovi přes situace, které by se mohly stát. Magické »kdyby« je samotnou podstatou jeho tvorby. Jeho historičtí hrdinové mluví současným jazykem, dostávají se do groteskních situací a žánrových obrazů, to vše v »punkovém« hávu, ale na půdorysu sevřeného dramatického tvaru.“

Tomáš Dianiška k tématu: „Jako malého mě hrozně bavil *Forrest Gump*, kterého jsem viděl snad patnáctkrát, dvacetkrát. Když jsem si ho pak analyzoval a snažil se zjistit, proč je tak super, uvědomil jsem si, že to je vlastně univerzální vzorec, který funguje i u jiných hrdinů: jednotlivec, který je jiný než ostatní, vymyká se, je šikanovaný... Sleduješ hlavního hrdinu od dětství, zažíváš s ním dobrodružství, a když se mu pak stane něco ošklivého, tak to v tobě jako divákovi dokáže vyvolat velké emoce.“ A dále: „Mám pocit, že už všechno bylo napsáno líp, všechno bylo řečeno líp... Nechci nikoho poučovat, žádnou válku jsem nezažil, naštěstí, komunismus jsem zažil taky zprostředkovaně,

co já budu koho poučovat, podle mě je naopak dobré v divácích vyvolávat emoce...“ A to je i případ inscenace *Pravomil* v Dlouhé.

Pravomil Raichl

plukovník, odbojář, válečný veterán, politický vězeň, vlastenec, nositel Řádu Bílého lva, masarykovec, věřící, mstitel, hrdina.

Pravomil Raichl se narodil 31. 1. 1921 ve Skurách. Již v 17 letech se přihlásil do československé armády, po německé okupaci se snažil dostat k čs. jednotkám v zahraničí, ale skončil v sibiřském gulagu. Až v roce 1941 se mohl stát členem vznikající čs. jednotky v SSSR. Byl několikrát raněn a vyznamenán třemi Československými válečnými kříži a medailí Za chrabrost. V roce 1947 se stal obětí provokační akce nastupující komunistické STB a byl odsouzen k trestu smrti, který byl posléze změněn na doživotí. Po pěti letech se mu podařilo z vězení utéct, po týdnech skrývání se dostal do západního Německa a vstoupil do řad americké armády. Zemřel za dramatických okolností 25. 2. 2002, kdy chtěl zastřelit komunistického prokurátora Karla Vaše. Ten měl na svědomí řadu politických procesů a justičních vražd (např. zmanipulovaný soud s generálem Heliodorem Píkou), za něž nebyl nikdy řádně odsouzen.

Fotografie v tiskové kvalitě najdete po premiéře zde:

<https://www.divadlovlouhe.cz/foto-a-video/fotografie-v-tiskove-kvalite/pravomil/>

Petr Stančík

Pravomil

Adaptace románu nositele ceny Magnesia Litera inspirovaného skutečným osudem hrdiny, který ovlivnil události a životy celých generací.

Dramatizace Pavel Baďura, Tomáš Dianiška

Režie Tomáš Dianiška

Dramaturgie Pavel Baďura

Výprava Lenka Hollá

Hudba Matej Štesko

Hudební aranžmá a nastudování písní Milan Potoček

Pohybová spolupráce Marek Zelinka

Hrají:

Pavel Neškudla / Pravomil

Štěpánka Fingerhutová / Tínka

Jan Sklenář / Karel Vaš

Tomáš Turek / Farář Pamls, Hlídač, Konferenciér

Čeněk Koliáš / Otec Pravomilův, Generál Píka, Voják

Magdalena Zimová / Matka Pravomila, Dcera Karla Vaše

Miroslav Zavičár / Jarka Baterka, Edy

Samuel Toman / Voják, Velitel gulagu, Spolubojovník Saša, Tony, Reportér

a kapela pod vedením Milana Potočka: Kateřina Jirčíková/Martina Fialová, Pavel Lipták/Martin

Matejka, Tomáš Makovský/ Jiří Nedbal

Česká premiéra 18. března 2023